



WOJEWODA MAZOWIECKI

WPS-I.431.1.28.2016.JSP

Warszawa, 19 grudnia 2016 r.

**Pani
Monika Ciurzyńska
Wójt Gminy Kampinos
ul. Niepokalanowska 3
05-085 Kampinos**

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie art. 127 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r. poz. 930 ze zm.), w związku z art. 7 ust. 1 pkt. 6 i ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390), inspektorzy Wydziału Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie przeprowadzili w dniach 7-10 listopada 2016 roku kontrolę kompleksową w Urzędzie Gminy Kampinos. Przedmiotem kontroli było sprawdzenie prawidłowości realizacji zadań własnych gminy dotyczących tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w zakresie:

- opracowywania i realizacji gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie,
- podejmowania działań na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie w ramach zespołu interdyscyplinarnego.

Kontrolą objęto okres od dnia 1 stycznia 2015 roku do dnia kontroli.

W związku z kontrolą, której wyniki zostały przedstawione w protokole kontroli, podpisanym przez Panią bez zastrzeżeń w dniu 1.12.2016 r. przekazuję niniejsze wystąpienie pokontrolne.

Realizację zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w Gminie Kampinos oceniono pozytywnie z uchybieniami.

Podczas kontroli stwierdzono, że zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie realizuje Ośrodek Pomocy Społecznej w Kampinosie oraz Gminny Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie.

W okresie objętym kontrolą na terenie Gminy Kampinos realizowany był Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kampinos na lata 2010-2015 przyjęty Uchwałą

Nr LVII/254/10 Rady Gminy Kampinos z dnia 08.11.2010 r. oraz Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Kampinos na lata 2016-2020 przyjęty Uchwałą Nr XXVII/117/2016 Rady Gminy Kampinos z dnia 29.02.2016 r.

W obu Programach określono ten sam cel główny - przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, zwiększenie dostępności i skuteczności profesjonalnej pomocy oraz ochrona ofiar przemocy w rodzinie, do którego przypisano 4 cele szczegółowe:

1. Skuteczne i efektywne zwalczanie przemocy w rodzinie.
2. Zapewnienie osobom doznającym przemocy bezpieczeństwa i skutecznej pomocy.
3. Zapewnienie specjalistycznych szkoleń dla służb zajmujących się problemem przemocy.
4. Zmiana postawy mieszkańców wobec przemocy w rodzinie poprzez działania profilaktyczne, w tym informacyjno – edukacyjne.

Nie określono w nich sposobów monitoringu stopnia realizacji oraz ewaluacji jego efektów.

Ze złożonych podczas kontroli wyjaśnień wynika, iż na terenie gminy Kampinos Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie realizowany jest na bieżąco:

- za udzielanie wsparcia i pomocy osobom doznającym przemocy odpowiedzialny jest działający na terenie gminy Zespół Interdyscyplinarny, a pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w ramach swoich obowiązków na bieżąco udzielają wsparcia w formie szeroko rozumianej pracy socjalnej rodzinom zagrożonym i uwikłanym w problem przemocy domowej;

- w okresie objętym kontrolą nie odnotowano przypadków odebrania dziecka na podstawie art. 12 a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Nie było również przypadków opuszczenia przez sprawców mieszkania o jakim mowa w art. 11 a ustawy;

- prowadząc pracę ze sprawcami przemocy w ramach procedury „Niebieskie Karty” motywowano sprawców do udziału w programach korekcyjno-edukacyjnych;

- na terenie gminy Kampinos nie funkcjonują żadne ośrodki wsparcia dla osób doznających przemocy.

Ze złożonych wyjaśnień wynika, iż w przypadku konieczności zapewnienia schronienia osobie doznającej przemocy jest możliwość skierowania osób do Domu Samotnej Matki w Laskach, który funkcjonuje na terenie Powiatu Warszawskiego Zachodniego;

- w gminie funkcjonuje Punkt Informacyjno-Konsultacyjny działający w strukturach Ośrodka Pomocy Społecznej w Kampinosie, który świadczy wsparcie również dla osób doświadczających przemocy w rodzinie. W ramach Punktu usługi świadczą: psycholog - 3 razy w miesiącu, doradca rodzinny oraz terapeuta ds. uzależnień - raz w tygodniu. Liczba konsultacji udzielonych osobom doznającym przemocy wyniosła:

- konsultacje psychologiczne – w 2015 r. 37 konsultacji dla 10 osób, w 2016 r. 30 konsultacji dla 9 osób,
- doradca rodzinny – w 2015 r. 47 konsultacji dla 11 osób, w 2016 r. 40 konsultacji dla 13 osób,
- terapeuta ds. uzależnień – w 2015 r. 36 konsultacji dla 7 osób, w 2016 r. 24 konsultacje dla 7 osób.

Punkt Informacyjno-Konsultacyjny nie oferuje poradnictwa prawnego, jednak osoby wymagające tej formy wsparcia mogą skorzystać z porad prawnych w Urzędzie Gminy Kampinos oraz są informowani o możliwości skorzystania z bezpłatnej pomocy prawnej w różnych miejscach powiatu;

- w okresie objętym kontrolą doradca rodzinny zatrudniony w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym przeprowadził cykl warsztatów dla rodziców mających problemy wychowawcze. Warsztaty realizowane były od października 2015 roku do czerwca 2016 r. W warsztatach udział wzięło 6 kobiet;

- na terenie gminy Kampinos rozpowszechniane są broszury i ulotki informujące o problematyce zjawiska przemocy w rodzinie (ulotki rozpowszechniano w Urzędzie Gminy, Świetlicy Środowiskowej, Posterunku Policji w Kampinosie, placówkach oświatowych, przychodni zdrowia).

- przedstawiciele ZI oraz członkowie grup roboczych podnosili swoje kompetencje biorąc udział w szkoleniach z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie;

- w Zespole Szkolno-Przedszkolnym z Oddziałami Integracyjnymi w Kampinosie w roku szkolnym 2015/2016 podejmowano szereg działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy.

Zgodnie z art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy Rada Gminy Kampinos przyjęła Uchwałę nr XIX/77/12 w dniu 29 lutego 2012 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania i odwoływania członków Gminnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz szczegółowych zasad jego funkcjonowania.

Przyjęcie powyższej uchwały nastąpiło jednak już po powołaniu Zespołu Interdyscyplinarnego (Zarządzeniem nr 0050.2a.2011 Wójta Gminy Kampinos z dnia 26 stycznia 2011 r.) i określeniu jego składu.

Jest to niezgodne z art. 9a ust. 15 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy, w myśl którego to Rada Gminy określa, w drodze uchwały, tryb i sposób powoływania i odwoływania członków zespołu interdyscyplinarnego oraz szczegółowe warunki jego funkcjonowania. Powołanie Zespołu przez Wójta powinno nastąpić w oparciu o uchwałę.

Dwukrotnie, Zarządzeniem Nr 7A.2012 Wójta Gminy Kampinos z dnia 29.02.2012 r. oraz Zarządzeniem nr 76/2014 Wójta Gminy Kampinos z dnia 21 listopada 2014 r. zmieniano skład osobowy Zespołu.

Mimo, iż w Zarządzeniach Wójta Gminy określających skład osobowy Zespołu brak było informacji wskazującej, iż do Zespołu Interdyscyplinarnego powołany został przedstawiciel organizacji pozarządowej, do czego zobowiązuje art. 9a ust 3 pkt. 6 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, to z ustaleń kontrolnych wynika, iż jeden z pracowników socjalnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Zespole faktycznie występuje jako przedstawiciel Stowarzyszenia „Razem” w Błoniu, w którym jest również zatrudniony.

W dokumentacji znajduje się porozumienie o współpracy w Zespole Interdyscyplinarnym z dnia 26.01.2011 r., zawarte pomiędzy Wójtem Gminy Kampinos a Przewodniczącą Stowarzyszenia „Razem”, które w Zespole jest reprezentowane przez Panią Annę Gruszecką.

Podczas kontroli stwierdzono, że w Gminie Kampinos zostały zawarte stosowne porozumienia z jednostkami, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu.

Zgodnie z art. 9c ust. 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego zobowiązali się do zachowania poufności informacji i danych uzyskanych przy realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie. Również członkowie grup roboczych złożyli stosowne oświadczenia o zachowaniu poufności informacji i danych. W dokumentacji dot. Zespołu brak jest stosownego oświadczenia jednego z członków Zespołu (z ustaleń kontrolnych wynika, iż osoba ta nigdy nie była obecna na posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego i nigdy nie miała dostępu do dokumentacji ZI oraz dokumentacji procedur „Niebieskie Karty”, a od lutego 2012 roku nie jest już członkiem Zespołu).

Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego od początku jego funkcjonowania jest Pani Beata Rutkowska – Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Kampinosie.

Na podstawie przedstawionych protokołów stwierdzono, że Zespół Interdyscyplinarny spotyka się zgodnie z potrzebami, jednakże nie rzadziej niż raz na trzy miesiące, co jest zgodne z art. 9a ust. 7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

W wyniku działań kontrolnych ustalono, iż od dnia 1.01.2015 r. do dnia kontroli przedstawiciel ochrony zdrowia, powołany na członka Zespołu Interdyscyplinarnego, nie wziął udziału w żadnym posiedzeniu Zespołu Interdyscyplinarnego.

Spotkania Zespołu Interdyscyplinarnego odbywają się w siedzibie Ośrodka Pomocy Społecznej w Kampinosie. Protokoły ze spotkań zawierają informacje na temat m.in. sytuacji rodzin, dla których prowadzona jest procedura „Niebieskie Karty” oraz podjętych decyzji dotyczących zamknięcia procedur. Obsługę organizacyjno – techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie zapewnia Ośrodek Pomocy Społecznej w Kampinosie, zgodnie z art. 9a ust. 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Dokumentacja przechowywana jest w metalowych, zamykanych szafach i dostępna tylko dla osób upoważnionych. Zbiór danych związanych z realizacją procedury Niebieskiej Karty został zgłoszony do GIODO.

W roku 2015 na terenie gminy Kampinos wszczęto procedurę Niebieskiej Karty dla 8 rodzin (wypełnienie NK-A: policja - 7 kart, OPS - 1 karta), kontynuowano również pracę z 1 rodziną w ramach procedury wszczętej w latach poprzednich. Powołano 8 grup roboczych do pracy z osobami doznającymi przemocy i sprawcami przemocy w rodzinach, które w 2015 roku spotkały się 29 razy. W tym czasie podjęto decyzję o zamknięciu 6 procedur.

W zakresie prowadzonych procedur Niebieskie Karty, na podstawie 12 sprawdzonych teczek akt stwierdzono, że:

- formularze „Niebieskie Karty” przekazywane były do Przewodniczącej ZI w określonym ustawowo terminie, o jakim mowa w § 7 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r.

- w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (poza jedną sprawą kiedy termin przekroczony był o 3 dni),
- formularze NK-A (poza jednym przypadkiem) przekazywane były przez Przewodniczącą Zespołu Interdyscyplinarnego członkom Zespołu w terminie o jakim mowa w § 8 ust. 1 ww. rozporządzenia,
 - we wszystkich skontrolowanych procedurach grupy robocze powoływane były zgodnie z zapisami art. 9a ust. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie,
 - w większości przypadków skład grup roboczych ograniczał się do przedstawicieli policji oraz ośrodka pomocy społecznej (w trzech przypadkach do składu grupy nie powołano kuratora sądowego, mimo iż sprawca przemocy był objęty dozorem kuratora, zaś w trzech przypadkach brak było powołania do składu grupy roboczej członka GKRPA oraz brak było działań mających na celu zmotywowanie osoby stosującej przemoc do podjęcia leczenia odwykowego),
 - na spotkania grup roboczych zapraszano osobę doznającą przemocy oraz wzywano sprawcę przemocy wyznaczając różne godziny spotkań, co jest zgodne z § 17 ust. 2 rozporządzenia,
 - w ramach procedury wypełniano formularze „NK-C” z osobą doznającą przemocy oraz „NK-D” ze sprawcą przemocy, co jest zgodne z § 8 ust. 2 oraz ust. 6 rozporządzenia,
 - w jednym przypadku nie wypełniono formularza NK-A w przypadku stwierdzenia, że osoba stosująca przemoc dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie do czego zobowiązuje § 9 ust 1 rozporządzenia,
 - we wszystkich przypadkach wyznaczano krótki termin między wszczęciem procedury, a pierwszym posiedzeniem grupy roboczej,
 - w każdym przypadku opracowywano indywidualne plany pomocy oraz wyznaczano podział zadań prowadzonych w ramach procedury dla przedstawicieli poszczególnych służb,
 - w każdym przypadku sytuację rodziny monitorowali pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Kampinosie, przy czym w dokumentacji sprawy brakowało informacji potwierdzających monitorowanie sytuacji rodzin przez dzielnicowych,
 - rodziny doświadczające problemu przemocy, w ramach prowadzonych procedur otrzymywały propozycję specjalistycznego poradnictwa m.in. wsparcie doradcy rodzinnego, psychologa czy terapeuty ds. uzależnień (w przypadku wielu procedur powyższe wsparcie udzielane było systematycznie w trakcie trwania całej procedury),
 - zakończenie procedur dokumentowane było w formie protokołu, a o zakończeniu powiadamiano podmioty uczestniczące w procedurze.

Za powstanie nieprawidłowości odpowiedzialność ponosi Wójt Gminy Kampinos.

W celu usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości zwracam się do Pana o realizację następujących zaleceń pokontrolnych:

1. Uregulować kwestie formalne związane z powołaniem w gminie Kampinos Zespołu Interdyscyplinarnego.
2. Zapewnić określenie w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy sposobu monitoringu oraz ewaluacji jego efektów.
3. Zapewnić regularny udział w spotkaniach Zespołu wszystkich jego członków, zgodnie w podpisanymi porozumieniami o współpracy w Zespole, w tym osób reprezentujących placówkę ochrony zdrowia.
4. Zapewnić dostosowanie składu grup roboczych do potrzeb i sytuacji rodziny objętej procedurą, powołując poza pracownikami socjalnymi i Policją także m.in. kuratorów sądowych, przedstawicieli służby zdrowia lub Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
5. Zapewnić systematyczne monitorowanie sytuacji rodzin objętych procedurą „Niebieskie Karty” przez przedstawicieli Policji do czego obliguje § 13 pkt. 6 rozporządzenia z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”, a także dokumentować wszelkie działania zgodnie z § 10 pkt. 1 rozporządzenia.
6. W przypadkach, kiedy osoba stosująca przemoc dopuściła się po raz kolejny stosowania przemocy w rodzinie, wypełniać formularz NK-A zgodnie z § 9 ust 1 rozporządzenia z dnia 13 września 2011 r.

Wskazane jest również uregulowanie w dokumentacji dotyczącej Zespołu Interdyscyplinarnego kwestii związanych z powołaniem w skład Zespołu przedstawiciela organizacji pozarządowej.

Zgodnie z art. 128 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2015 r. poz. 163), w związku z art. 7 ust.1 pkt 5 i 6 oraz art. 7 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493, z późn. zm.), kontrolowana jednostka może, w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich zastrzeżenia do Wojewody Mazowieckiego za pośrednictwem Wydziału Polityki Społecznej.

W przypadku nie zgłoszenia lub nieuwzględnienia przez Wojewodę Mazowieckiego zastrzeżeń należy w terminie 30 dni powiadomić o sposobie realizacji zaleceń Wydział Polityki Społecznej Mazowieckiego Urzędu Wojewódzkiego w Warszawie, a w przypadku ich uwzględnienia należy mieć na uwadze zmiany wynikające z powyższego faktu.

Ponadto informuję, że zgodnie z przepisem art. 130 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej *kto nie realizuje zaleceń pokontrolnych – podlega karze pieniężnej w wysokości od 200 do 6 000 zł.*

z up. WOJEWODY MAZOWIECKIEGO

Marcin Wodziński

Zastępca Dyrektora
Wydziału Polityki Społecznej